

Drammensregionens Interkommunale Havnevesen Saksbehandler, innvalgstelefon
Postboks 636 Strømsø Andreas Røed, 32266614
3003 Drammen

Att. Einar Olsen

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i Drammen havn - TEK12 - 02 Utfylling Holmen Øst Trinn 2

Fylkesmannen i Oslo og Viken har ferdigbehandlet søknaden fra Drammensregionens Interkommunale Havnevesen, der det søkes om tillatelse til utfylling i sjø mellom Furuholmen og Risgarden på Holmen i Drammen i kommune.

Tillatelse med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Drammensregionens Interkommunale Havnevesen skal betale kr. 32 800,- for behandling av søknaden.

Vedtaket om tillatelse og gebyrfastsettelse kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker.

Fylkesmannen i Oslo og Viken viser til søknad om tillatelse etter forurensningsloven¹ fra Drammensregionens Interkommunale Havnevesen, der det søkes om tillatelse til utfylling i sjø i sammenheng med prosjektet TEK12-02 Utfylling Holmen Øst, trinn 2.

Bakgrunn

Drammen havn er en av 32 stamnetthavner i Norge og er tilknyttet statlig infrastruktur på vei, sjø og bane. I de kommende årene er det planlagt mange vei- og jernbaneprosjekter i regi av Statens vegvesen og Bane NOR som inkluderer sprengningsarbeider for etablering av tunneller. Det vil være et stort behov for et sted å deponere overskuddsmasser fra disse prosjektene. Både Statens vegvesen og Bane NOR er opptatt av at overskuddsmassene skal benyttes til formål som er samfunnsnyttige.

Drammen kommune og Bane NOR ønsker å flytte jernbaneterminalarealene på Sundland og i Nybyen til en midlertidig godsterminal på Holmen. I tillegg ønsker Drammen kommune og Helse Sørøst å etablere nytt sykehus på Brakerøya. Drammen kommune tok over alle kaiene som Drammen havn har hatt på Tangen siden, og det er forventet at all skipstrafikk skal ankomme Holmen i fremtiden. Dette medfører at Drammen havn trenger større områder for å kunne dekke

¹ L13.03.1981 nr. 6 Lov om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven).

behovene nevnt ovenfor. Lier kommune planlegger også å utvikle Lierstranda til fjordby, og dette medfører at mye av virksomheten der vil trenge nye arealer andre steder. Deler av virksomhetene på Lierstranda er tenkt flyttet til Holmen.

Søknad

Drammen havn har per dags dato en tillatelse som gjelder utfylling av opptil 3 000 000 m³ steinmasser. Etter nye beregninger av massebehovet, gjenstår det utfylling av ca. 1 300 000 m³ anbrakte masser for at hele vika mellom Furuholmen og Risgarden skal bli fylt ut. Mengde anbrakte masser inkluderer også resterende motfylling. Det utfylte området vil tilsvare et areal på ca. 60 000 m² over vann når det er ferdigstilt, men vil på grunn av behovet for motfylling ha et større areal under vann. Motfyllingen skal sikre at sjøbunnen forblir stabil. Det meste av utfyllingen vil gjennomføres fra land, men det vil også være behov for utfyllingsmetoder ved hjelp av flatlekter/splittlekter/skip. Fullføring av motfylling må foregå med lekter/skip.

Drammen havn søker også om å få gjennomføre utfyllingsarbeidene med en turbiditetsgrense på 20 NTU over referansenivå, på lik linje som Gilhusbukta Sjøgrunn AS fikk for sin tillatelse til utfylling i Gilhusbukta.

Ettersom dette dreier seg om en stor utfylling på 1 300 000 m³, samt at eksisterende tillatelse gitt 4. juli 2001 (sist revidert 24. mai 2018) er å anse som et engangstiltak, behandler Fylkesmannen søknaden av 11. mars 2019 som en ny utfylling, og ikke som en endring av eksisterende tillatelse.

Høring

Søknaden fra Drammensregionens Interkommunale Havnevesen har vært på høring i tidsrommet 11. juni 2019 til 23. juli 2019, og ble kunngjort i Drammens Tidende og på Fylkesmannens nettside, jf. forurensningsforskriften § 36-8. Søknaden ble også forhåndsvarslet sakens parter (jf. § 36-6), og andre enn sakens parter som vedtaket kan angå (jf. § 36-7).

Det kom 7 uttalelser fra høringen. Høringsinnspillene var fra Drammen kommune, Naturvernforbundet i Drammen, Drammen Sportsfiskere Vannmiljøutvalget, Direktoratet for mineralforvaltning, Tangen Velforening, Norsk Maritimt Museum og Kystverket. Nedenfor gjengis en oppsummering av høringsuttalelsene.

Drammen kommune er i utgangspunktet positive til utfylling av Holmen Øst, men påpeker at søknaden ikke dokumenterer konsekvenser av eventuelle avbøtende tiltak i forbindelse med utfylling, bl.a. spredning av forurensede sedimenter på sjøbunn, krav til utfyllingsmassene (tennlunter fra sprengning mm.) og ulemper knyttet til massetransport. Drammen kommune forutsetter at dette er noe som følges opp gjennom videre planlegging og prosjektering.

Drammen havn svarer at tiltaksområdet tidligere har hatt stedvis arealer med forurensede sedimenter, men at området allerede er fylt ut med steinmasser til ca. kote -20 fra tidligere arbeid med motfylling, og er derfor dekket med steinmasser. Ytterst på motfyllingskant er det etablert en sjeté som hindrer eventuell spredning av forurensede sedimenter. Det vil derfor ikke være behov for utlegging av sandlag eller bruk av boblegardiner/siltskjørt. Utfyllingsmassene vil være i henhold til krav i tillatelsen fra Fylkesmannen. Dette etterstrebes å få avtaler med masseleverandører som bruker sprengningsmetoder som skaper minst mulig rester av plast i massene. Det blir benyttet lenser rundt utfyllingsstedet ved utfylling i sjø for å hindre spredning av eventuelle plastrester. Massetransporten etterstrebes å gjøres så kort som mulig. Der det er praktisk mulig, ønsker Drammen havn å benytte sjøveien.

Naturvernforbundet i Drammen påpeker at tiltaksområdet for utfyllingen i Drammen havn ligger i et av de mest artsrike fiskeområdene i landet. Det er av nasjonal betydning å bevare fjordbassenget og de nedre deler av Drammenselva som beite-, reproduksjons- og oppvekstområde for fisk. Forskning gjennom lang tid har vist en urovekkende utvikling hvor torsken forsvinner fra kyst- og fjordområdene lengst sør og øst i landet. Kysttorsken er derfor blitt fredet og alt fiske etter torsk i Drammensfjorden og Drammenselva er forbudt fra 15. juni 2019.

Arealbeslag og spredning av forurensede sedimenter, sprengstoff og suspendert stoff vil kunne ha negativ innvirkning på den lille gjenværende stammen av kysttorsk og torskeyngelens overlevelse. Naturvernforbundet er derfor skeptisk til ytterligere utfylling av dette området, og mener det må gjøres en nærmere vurdering av tiltaket i forhold til:

- Bestemmelsene i Naturmangfoldloven § 8 (kunnskapsgrunnlaget), § 9 (føre-var-prinsippet) og § 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning).
- Forurensing i sedimentene som blir berørt av utfyllingen, og konsekvenser av spredning av disse.

Drammen havn svarer at de har engasjert en miljøkonsulent som har vurdert miljøpåvirkningen (naturmangfoldet) av en større utfylling videre utover i fjorden. Konklusjonen i den rapporten sier at det trolig ikke vil medføre vesentlige negative påvirkninger for fisk og fiskevandring. Området som skal fylles ut, har tidligere hatt stedvis arealer med forurensede sedimenter, men er allerede fylt ut med steinmasser til ca. kote -20 fra tidligere arbeid med motfylling og er derfor dekket med steinmasser. Ytterst på motfyllingskant er det etablert en sjeté som hindrer eventuell spredning av forurensede sedimenter.

Drammen sportsfiskere Vannmiljøutvalget mener at flere utfyllinger fra Holmen med stein som inneholder sprengstoff, vil ha svært negativ innvirkning på den lille gjenværende stammen av kysttorsk. I tillegg vil økt turbiditet, som det blir beskrevet i søknaden fra Drammen havn, gjøre det vanskeligere for torskelarvene å overleve.

Vannmiljøutvalget ber om at ingen utfyllinger tillates fra Holmen før Havforskningsinstituttet Flødevigen har undersøkt disse naturforholdene i Drammensfjorden og skrevet en rapport om hva de har funnet.

Gjelsten-Holding AS betalte en konsekvensanalyse av utfylling av Gilhusbukta, ref: Biologisk undersøkelse av indre Drammensfjord. Drammen havn bør bekoste en tilsvarende for elvedeltaet og det sammenhengende økosystemet i fjord og elv. Vannmiljøutvalget påpeker også at Drammen havn må dokumentere at utfyllingen ikke skjer i brudd med naturmangfoldloven §§ 8-12.

En offentlig godkjenning av videre utfylling på Holmen krever grundige undersøkelser av hydrologiske forhold (flom, nedbør og oversvømmelser osv.), geologiske forhold (sikkerhet for bygninger mot utrasing), naturmessige forhold (dyreliv, fisk, insekter og planter), samt infrastruktur og interesser for allmennheten. Vannmiljøutvalget etterlyser også planer for erstatning av gruntvannsområder som går tapt som følge av tiltaket, og hvilke planer som foreligger om restaurering av strandsoner med egnet kantvegetasjon med stedegne arter av trær og andre vekster som anlegges rundt hele Holmen der det er mulig.

Drammen havn svarer at det tas prøver jevnlige prøver utenfor Holmen for å avdekke eventuell endring i pH, ammonium og nitrogenforbindelser som følge av utfyllingsarbeidet. Det er ikke kommet frem at utfyllingen påvirker vannkvaliteten negativt.

Drammen havn har engasjert en miljøkonsulent som har vurdert miljøpåvirkningen (naturmangfoldet) av en større utfylling videre utover i fjorden. Konklusjon i den rapporten sier at det trolig ikke vil medføre vesentlige negative påvirkninger for fisk og fiskevandring. Drammen svarer også at alle forhold som kan bli påvirket av utfyllingen (flom, nedbør osv.) er vurdert og funnet i orden.

Utfyllingen av bukta mellom Furuholmen og Risgarden påvirker ikke noen gruntvannsområder og det er derfor ikke behov for slik erstatning. Det er etablert et grøntområde på Furuholmen mot Brakerøya. Det er planlagt et grøntområde på Risgarden ved en fremtidig utfylling videre utover i fjorden.

Direktoratet for mineralforvaltning påpeker at det ikke er oppgitt i søknaden hvilke masser som skal benyttes til utfyllingen. De gjør oppmerksom på at mineralske ressurser ikke er fornybare, og at de må utnyttes på en mest mulig effektiv måte. Direktoratet for mineralforvaltning ønsker derfor ikke å ta stilling til saken før kvaliteten på massene med hensyn til mulig bruksområde er beskrevet nærmere.

Drammen havn svarer at massene som er tenkt benyttet i utfyllingen er overskuddsmasser fra Bane NORs utbygging av tunnel på den nye Vestfoldbanen mellom Drammen og Kobbervikdalen.

Tangen Velforening mener primært at søknaden om tillatelse bør avvises, sekundært at følgende vilkår/forutsetninger legges til grunn for en utslippstillatelse:

1. Av hensyn til vannkvaliteten på badestranden ved Sota Fjordpark skal det ikke tillates utslipp i perioden 15. mai til 15. september.
2. Ved uheldig plassering av målestasjon mener Tangen Velforening det er sannsynlig at vannmasser med høy turbiditet raskt kan passere målepunktet, slik at det aldri eller sjelden blir målt over 20 NTU over en periode på 20 minutter og det vil være forholdsvis enkelt å tilpasse utslippene til dette kravet. Tangen Velforening er på bakgrunn av dette bekymret for at vannmasser med høy turbiditet kan passere målestasjonen uten at det utløser midlertidig stans i arbeidet eller permanente tiltak. Tangen Velforening forutsetter videre at målestasjonen plasseres slik at målingene til enhver tid er mest mulig reelle. Det vil si på en lokasjon som faktisk fanger opp utslippet, samtidig som det ikke forstyrres av strømforholdene. Videre ønsker Tangen Velforening at det settes som vilkår at gjentatte målinger, f. eks. 5 tilfeller over rullende 7 dager, med nivå over grenseverdien skal utløse krav om stans i arbeidet frem til avbøtende tiltak er gjennomført og dokumentert.
3. Tangen Velforening ønsker også at det settes som vilkår at Drammen havn skal gjøre løpende målinger fra målestasjonene tilgjengelige på sine hjemmesider, slik at allmennheten får innsyn i disse på en enkel og oppdatert måte.

Drammen havn hadde følgende kommentarer til Tangen Velforening:

1. Området som skal fylles ut, har tidligere hatt stedvis areal med forurensede sedimenter, men er allerede fylt ut med steinmasser til ca. kote -20 fra tidligere arbeid med motfylling og er derfor dekket med steinmasser. Ytterst på motfyllingskant er det etablert en sjeté som

hindrer eventuell spredning av forurensede sedimenter. Siden sedimentene allerede er dekket av steinmasser, vil turbiditeten som kan oppstå under utfyllingsarbeidet komme fra finstoff i steinmassene og ikke dra forurensede sedimenter. Utfyllingsmassene vil være i henhold til krav i tillatelsen fra Fylkesmannen. Strømningsanalyse av fjorden viser at det er lav strømningsfart fra Holmen og videre utover i fjorden. Dette fører til at eventuell turbiditet (grums i vannet) som følge av utfyllingen vil bli spredd/synke til bunns før det når Sota Fjordpark.

2. Målebøye for turbiditet er plassert strategisk slik at den dekker utfyllingsarbeidet på best mulig måte samtidig som den ikke kommer i konflikt med skipstrafikken. Utstyret måler turbiditet hvert 10. minutt gjennom hele døgnet og sender ut varsel dersom verdiene er for høye. Kravet er slik at dersom det blir tre høye verdier etter hverandre, skal utfyllingsarbeidet stoppes til verdiene er lave igjen. Årsak til turbiditet skal vurderes. Slik forholdene er nå med utfylling på allerede utfylte masser, vil mest sannsynlig årsak til høy turbiditet komme fra finstoffet i utfyllingsmassene. Det har ikke ofte blitt registrert for høy turbiditet under utfyllingsarbeidene de senere årene, og dette skyldes av at sedimentene nå er dekket til, samt at det ikke er mye finstoff i utfyllingsmassene. Årsaken til at Drammen havn søker om forhøyet grenseverdi på turbiditet er for å kunne gjennomføre utfyllingsarbeidene på like vilkår som andre aktører i distriktet. Drammen havn mener også at området utenfor Holmen er mindre sårbart i forhold til turbiditet enn det for eksempel er i Gilhusbukta der det forekommer gruntvannsområder, hekkeområder osv.
3. Alle resultatene fra turbiditetsmålingene blir oppsummert i en rapport som sendes til Fylkesmannen årlig. Disse rapportene er offentlig tilgjengelig.

Norsk Maritimt Museum hadde ingen innvendinger til tiltaket.

Kystverket hadde ingen merknader til søknaden.

Fylkesmannens vurdering

Generelt

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, legges det vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 femte ledd. Dette innebærer at det foretas en helhetlig vurdering der både forurensningshensyn, generelle miljøhensyn og alminnelige samfunnsmessige hensyn tas med i betraktningen. Ved fastsetting av vilkår har Fylkesmannen lagt vekt på hva som kan oppnås med de best tilgjengelige teknikker.

Fylkesmannen vurderer også saken på bakgrunn av søknaden, høringsuttalelsene og generelle krav til utslipp. Selv om forurensningen holdes innenfor fastsatte vilkår, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp og påvirkning på miljøet så langt det er rimelig uten urimelige kostnader. At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

For å følge opp vannforskriftens §§ 4 og 12 om miljømål for overflatevann, som sier at «*tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand*», settes det stadig strengere krav til utslipp til sjø og vassdrag. I tillegg til kravene i forurensningsregelverket og vannforskriftens § 4, skal

alle saker som berører naturmangfold ifølge naturmangfoldloven § 7 vurderes etter prinsippene i §§ 8-12 i samme lov. Det skal fremgå i beslutningen hvordan disse prinsippene er vurdert og vektlagt i saken.

Tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra plikten til å innhente nødvendige tillatelser etter andre lover, eller plikten til å overholde bestemmelser og påbud som gis med hjemmel i slike lover.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfold skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse, økologisk tilstand og effekten av eventuelle påvirkninger.

I Miljødirektoratets database Naturbase (2020) ligger Drammen havn innenfor naturtypen *Drammenselva-Holmen* (BN00083552) som utgjør Drammenselvas deltaområde. Dette deltaområdet regnes som svært viktig for biologisk mangfold, da Drammenselvas utløp er et av de mest artsrike fiskeområdene i Norge. Det er registrert 42 fiskearter i Drammenselva og Drammensfjorden. Det er derfor av nasjonal betydning å bevare fjordbassenget og de nedre deler av Drammenselva som beite-, reproduksjons- og oppvekstområde for fisk. Området ligger i utløpet av Drammenselva, og er en delt holme dannet av elveavsetninger. I dag er Holmen bebygd og utfyllinger av steinmasser har utvidet holmen mot fjordsiden. Ca. 90 % av vannmassene følger Strømsø siden og ca. 10 % følger Bragernessiden. Det er ikke registrert noen arter av stor eller særlig stor forvaltningsinteresse i influens- eller tiltaksområdet for utfyllingsarbeidet.

På bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget og føre-var prinsippet i naturmangfoldloven § 9, vurderer Fylkesmannen at vi har tilstrekkelig kunnskap om de mulige effektene av tiltaket til å beslutte om tillatelse skal gis. Av den grunn er det vårt syn at føre-var prinsippet ikke har nevneverdig relevans som retningslinje i denne saken. Fylkesmannen stiller likevel krav om at det skal gjennomføres turbiditetsmålinger ved utfylling. Dersom turbiditetsmålinger skulle overskride fastsatte grenseverdier, skal Drammen havn stanse utfyllingsarbeidene til turbiditeten er på et tilfredsstillende nivå. Det vil trolig kunne forekomme negative virkninger på fisk og fiskevandring under utfyllingsarbeidene. Disse virkningene kan likevel reduseres ved at det ikke gjennomføres utfyllingsarbeider på nattetid, da fiskens vandringsaktivitet er størst på natta. Fylkesmannen har derfor stilt krav til at det ikke skal gjennomføres utfyllingsarbeider mellom klokken 23:00-06:00 i perioden mellom 1. mai og 1. november.

Vi mener det er viktig å fokusere på at alle tiltak i vann og vassdrag er med på å øke den samlede belastningen på en resipient og på det biologiske mangfoldet. Ved fastsetting av vilkår har derfor Fylkesmannen lagt vekt på prinsippet om samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10. Området utfyllingen skal gjennomføres i er under påvirkning av en rekke faktorer, deriblant avrenninger fra by, infrastruktur og transport, samt andre fysiske endringer.

Vi minner også på at det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å unngå og begrense skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 11. Tiltakshaver plikter også å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder slik at en unngår eller begrenser skadevirkninger på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 12.

Vanntype og økologisk tilstand

I vannforvaltningsdatabasen Vann-Nett ligger Drammen havn i vannforekomsten *Drammensfjorden-indre* (0101020801-C). *Drammensfjorden-indre* er karakterisert som en sterkt ferskvannspåvirket fjord

med «moderat» økologisk tilstand. Det er de biologiske kvalitetselementene som gjør at *Drammensfjorden-indre* ikke oppnår «god» økologisk tilstand. Den kjemiske tilstanden i vannforekomsten er registrert som «dårlig» på grunn av påvisning av TBT, DDT og enkelte PAH-forbindelser i bunnsediment, samt påvisning av PFOS, bromerte difenyletere og kvikksølv i biota. Vannforekomsten er allerede i stor grad påvirket av diffuse avrenninger fra by/tettsted, transport og infrastruktur, samt fysiske endringer forårsaket av mudring og utfyllinger.

Vannforekomsten *Drammenselva* (012-2399-R) renner ut i *Drammensfjorden-indre*. Drammenselva er karakterisert som en svært stor, kalkfattig og klar elv med «svært dårlig» økologisk tilstand. Årsaken til at Drammenselva har «svært dårlig» økologisk tilstand er at lakseparasitten *Gyrodactilus salaris* forekommer i vassdraget, samt at tettheten av lakseparr er lav. Den kjemiske tilstanden i Drammenselva er også registrert som «dårlig», og dette er i all hovedsak på grunn av påvisning av enkelte PAH-forbindelser som for eksempel benzo(a)pyren.

På bakgrunn av avbøtende tiltak i sammenheng med utfyllingsarbeidene, samt resipientens størrelse og tåleevne vurderer Fylkesmannen at det kan gis tillatelse til det omsøkte tiltaket uten at dette medfører vesentlig risiko for forringelse av miljøtilstanden i Drammensfjorden, jf. vannforforskriftens §§ 4 og 12.

Forurensningens omfang

Arbeidene vil medføre utfylling av masser fra land og fra lekter. Ettersom det allerede er fylt sprengstein i det aktuelle tiltaksområdet, består bunnen hovedsakelig av grovere substrat. Det er derfor ikke stor fare for spredning av finkornet sediment fra bunnen, men det kan likevel forekomme finkornede fragmenter i sprengstein som skal fylles ut. Dette kan øke turbiditeten ved utfylling, og Fylkesmannen har derfor stilt krav til at det ikke skal fylles ut masser hvis turbiditetsmålerne er ute av funksjon. Fylkesmannen stiller vanligvis krav til avbøtende tiltak i form av partikkelsperre ved utfyllingsarbeider i sjø og vassdrag. Bakgrunnen for at det ikke stilles krav til bruk av partikkelsperre i denne saken, er at en slik innretning vil kunne komme i konflikt med båter på vei inn og ut fra Holmen. Drammen havn har likevel etablert en steinsjete i ytterkant av motfylling for å hindre spredning av partikler.

Drammen havn har også søkt om å få gjennomføre utfyllingsarbeidene med en turbiditetsgrense på 20 NTU over referansenivå, på lik linje som Gilhusbukta Sjøgrunn AS fikk for sin tillatelse til utfylling i Gilhusbukta. De mener videre at utfyllingen i Gilhusbukta er mer kompleks enn det den er på Holmen med tanke på Gilhusbuktas fugleliv, planteliv og gruntvannsområder.

På bakgrunn av at tiltaksområdet inngår i en av de mest artsrike fiskeområdene i Norge, samt at det ikke stilles krav til bruk av partikkelsperre under utfylling, vurderer Fylkesmannen at turbiditetsgrense på 20 NTU over referansenivå ikke er akseptabelt. Det er av nasjonal betydning å bevare fjordbassenget og de nedre deler av Drammenselva som beite-, reproduksjons- og oppvekstområde for fisk. Sprengstein fra vei- og jernbaneprosjekter kan inneholde både nitrogenrester og skarpkantede partikler som kan være til skade for fisk og andre marine organismer. Grenseverdien for turbiditet settes derfor til 10 NTU over referansenivå.

Fylkesmannen har også stilt krav om at det skal gjennomføres målinger av pH og nitrogenforbindelser under utfyllingsarbeidene. Vannet i tiltaksområdet er brakkvann. pH i sjøvann er oftest begrenset til intervallet mellom ca. 7,5 til 8,4, mens pH i ferskvann oftest ligger i intervallet mellom 6 til 7,5. Tidligere pH-målinger som har blitt gjennomført ved Drammen havn i sammenheng med utfyllingsarbeider har normalt ligget på et intervall mellom 7,3 og 7,7. For å sikre at det ikke

oppstår toksiske forhold i vannforekomsten i forbindelse med arbeidene stiller Fylkesmannen krav om at arbeidene må stanses dersom pH i overflatevann (målt på 1 meters dyp) blir høyere enn 8,5. Arbeidene skal ikke gjenopptas før målinger viser en pH-verdi på under 8,5.

Plastforurensing

Sprengsteinsmasser fra vei- og jernbaneprosjekter inneholder ofte skyteledninger, tennsatser og føringsrør av plast. Plast brytes i liten grad ned i det marine miljøet, men fragmenteres over tid til små plastpartikler (mikroplast og nanoplast). Det kan også forveksles som mat av marine organismer, og fragmenterte plastpartikler kan trenge inn i organismenes celler og påvirke dem negativt. For mennesker oppleves plast i sjøen og i strandsonen som skjemmende, og det kan føre til betydelige bruksulemper. Mikroplast og nanoplast vil også kunne være et problem for mennesker gjennom opptak fra mat og vann.

Etter Fylkesmannens syn er det svært viktig at sprengsteinsmassene som skal benyttes til utfylling i Drammen havn inneholder minst mulig plast. For å sikre dette forutsetter vi at Drammen havn stiller strenge miljøkrav til leverandører av sprengsteinsmasser og at det etableres en god mottakskontroll. Vi finner ikke grunn til å tillate bruk av sprengsteinsmasser som inneholder plastarmering. Når det gjelder skyteledninger, tennsatser og eventuelle føringsrør i plast, er det ikke mulig å sortere bort alt dette fra sprengsteinsmassene. Dette kan først og fremst innebære arbeidsmiljørisiko på grunn av faren for å treffe på udetonert sprengstoff, samt at det er svært tid- og kostnadskrevenende. Etter en samlet vurdering anser Fylkesmannen det som akseptabelt at det er noe plast i utfyllingsmassene, men Drammen havn må jobbe aktivt med masseleverandører for at de skal redusere plastinnholdet i sprengsteinsmassene ytterligere. Drammen havn må også etablere systemer for oppfangning av plast for å hindre spredning til Drammensfjorden.

Forhold til plan og samfunnsmessige hensyn

I brev fra Drammen kommune datert 30. juli 2019 bekrefter Drammen kommune at omsøkt tiltak er i tråd med kommuneplanens arealdel datert 5. oktober 2015, samt det pågående arbeidet med områderegulering med konsekvensutredning for Holmen. I kommuneplanens arealdel er det knyttet rekkefølgekrav til videre utvikling av Holmen, jf. bestemmelse § 1.2. Her heter det blant annet:

Før reguleringsplan for Holmen kan vedtas kreves det nærmere konsekvensutredning av følgende forhold:

- *Endring av elveløp og strømningsforhold.*
- *Konsekvenser for beite- reproduksjons- og oppvekstområde for fisk.*
- *Landskapsanalyse.*
- *Konsekvenser for friluftsliv.*
- *Grunnundersøkelser.*

Bestemmelsen omfatter område avsatt til framtidig havn på Holmen, noe som forutsetter utfylling. Utfylling av Holmen Øst, slik området er avgrenset i søknaden fra Drammen havn, omfatter i denne sammenheng eksisterende havneareal. Motfyllinger vil imidlertid ligge innenfor område avsatt til framtidig havn. Det pågående arbeidet med områderegulering for Holmen omfatter i tillegg til utfylling av Holmen Øst også deler av det arealet som er avsatt til framtidig havneareal i kommuneplanens arealdel.

I epost fra Drammen kommune datert 20. januar 2020, skriver kommunen at de er positive til utfylling av Holmen Øst. De påpeker likevel at søknaden ikke dokumenterer konsekvenser av eventuelle avbøtende tiltak i forbindelse med utfyllingen, blant annet spredning av forurensede

sedimenter på sjøbunn, krav til utfyllingsmassene (tennlunter fra sprengning mm) og ulemper knyttet til massetransport. Det forutsettes imidlertid at dette er noe som kan følges opp gjennom videre planlegging og prosjektering.

I planforslag til områderegulering for Holmen, som skal til 2. gangsbehandling i 1. tertial 2020, omfattes dette feltet i planen av rekkefølgekrav og dokumentasjonskrav. Disse utløses i forskjellig tidsrekkefølge:

§ 4.1

h) Før det kan gis midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest for tiltak innenfor Felt 13 skal strandsonen langs Bragernesløpet o_GF7, være opparbeidet i hht. godkjent utomhusplan.

§ 5.1 (krav til byggesøknad)

b) Innenfor Felt 6-Felt 13 regulert til BAA – Havn kombinert med industri og lager er teknisk utstyr knyttet til havnedriften som kraner, ramper, transformatorer o.a. fritatt fra krav til byggesøknad.

Med bakgrunn i dette vurderer Drammen kommune at tiltaket er i tråd med planen og er ikke negative til at motfylling kan etableres.

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden og kommet frem til at samfunnsnyttene tiltaket utgjør overstiger de forurensningsmessige ulempene knyttet til tiltaket. Fylkesmannen mener derfor det er akseptabelt at Drammen havn får tillatelse til utfylling av 1 300 000 m³ sprengstein på Holmen Øst i Drammen kommune.

Det forutsettes at utfyllingsarbeidene gjennomføres i samsvar med vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Vedtak om tillatelse

Fylkesmannen gir Drammensregionens Interkommunale Havnevesen tillatelse til utfylling av 1 300 000 m³ sprengsteinsmasser i sjø ved Holmen i Drammen kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i § 16.

Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr dato 12. august 2019. Vi varslet sats 4-5 som i 2019 utgjør kr. 65 600 – 98 400,- for behandling av søknaden.

På bakgrunn av medgått ressursbruk vedtar Fylkesmannen at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 6 kommer til anvendelse i denne saken. Drammensregionens Interkommunale Havnevesen skal derfor betale kr 32 800,- for Fylkesmannens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Fylkesmannen inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef

Andreas Røed
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i Drammen Havn – TEK12 – 02 Trinn 2

Tillatelsen er gitt i medhold av lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen. Vilkårene framgår på side 3 til og med side 12.

Hvis tiltakshaver ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra tiltaket og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt, må tiltakshaver i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Tiltakshaver bør først kontakte forurensningsmyndigheten for å avklare behovet for slik endring.

Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Bedriftsdata

Tiltakshaver	Drammensregionens Interkommunale Havnevesen
Tiltaksområde	Drammen Havn (Holmen)
Postadresse	Postboks 363 Strømsø, 3003 Drammen
Kommune og fylke	Drammen, Viken
Org. nummer	973427946
NACE-kode og bransje	52.221 - Drift av havne- og kaianlegg

Forurensningsmyndighetens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Saksnummer
2020.0047.T	3005.0399.01	2019/18595

Tillatelse første gang gitt: 23.01.2020	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
Hilde Sundt Skålevåg seksjonssjef		Andreas Røed rådgiver

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse

Innholdsfortegnelse

<i>Endringslogg</i>	1
1 Tillatelsens ramme	3
2 Generelle vilkår	3
2.1 Gjennomføring av tiltak.....	3
2.2 Sikring av tiltaksområdet	3
2.3 Varsling av tiltaksgjennomføring	3
2.4 Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen	3
2.5 Utslippsbegrensninger	3
2.6 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.7 Endring av vilkår	4
2.8 Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.9 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare	4
2.10 Internkontroll	4
2.11 Hensyn til friluftsliv og naturmiljø	4
2.12 Tilsyn	5
3 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	5
3.1 Miljørisikoanalyse	5
3.2 Forebyggende tiltak	5
3.3 Etablering av beredskap	5
3.4 Varsling av akutt forurensning	5
4 Utfylling av masser	6
4.1 Mottakskontroll	6
4.2 Gjennomføring av utfyllingen.....	6
5 Kontroll og overvåking.....	7
5.1 Kontroll- og overvåkingsprogram	7
5.2 Overvåking	7
5.3 Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll	8
5.4 Kvalitetssikring av målingene	8
6 Støy.....	8
7 Avfall	8
8 Rapportering til Fylkesmannen	8

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen omfatter utfylling av inntil 1 300 000 m³ masser i bukta mellom Furuholmen og Risgarden på Holmen i Drammen kommune. Dette vil tilsvare ca. 60 000 m² nytt land og inkluderer også resterende nødvendig motfylling.

Av hensyn til fisk skal det ikke gjennomføres utfyllingsarbeider mellom klokken 23:00 – 06:00 i tidsperioden mellom 1. mai og 1. november.

Drammensregionens Interkommunale Havnevesen (heretter kalt tiltakshaver) er ansvarlig for at vilkår i tillatelsen overholdes.

2 Generelle vilkår

2.1 Gjennomføring av tiltak

Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i søknaden datert 4. mars. 2019 dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Fylkesmannen. Vesentlige endringer i forutsetningene i forhold til det som er oppgitt i søknaden tas opp med Fylkesmannen i god tid før endringene vil bli gjort gjeldende.

2.2 Sikring av tiltaksområdet

De deler av tiltaksområdet hvor det aktivt utføres arbeid på land, skal holdes avsperrert og ikke være tilgjengelig for allmennheten.

2.3 Varsling av tiltaksgjennomføring

Tiltakshaver skal varsle Fylkesmannen senest 1 uke før tiltaket settes i gang og når tiltaket er avsluttet.

2.4 Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen

Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre utfyllingsarbeidene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.5 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 til 8. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom uttrykkelig regulering i vilkårenes pkt. 3 til 8.

2.6 **Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig**

All forurensning fra arbeidene, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter virksomheten å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt. 3 flg. uttrykkelig er satt grenser for.

2.7 **Endring av vilkår**

Fylkesmannen kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Fylkesmannen har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

2.8 **Plikt til forebyggende vedlikehold**

Tiltakshaver skal sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal kunne dokumenteres.

2.9 **Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare**

Dersom det oppstår fare for økt forurensning, plikter tiltakshaver så langt det er mulig uten urimelige kostnader å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Tiltakshaver skal så snart som mulig informere forurensningsmyndigheten om forhold som kan føre til vesentlig økt forurensning eller forurensningsfare. Akutt forurensning skal varsles iht. pkt. 3.4.

2.10 **Internkontroll**

Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at utøvende entreprenør overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Tiltakshaver plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til *akutt* forurensning følger av vilkår 3.4.

2.11 **Hensyn til friluftsliv og naturmiljø**

Ved gjennomføring av tiltaket må tiltakshaver tilpasse arbeidet og ta hensyn til friluftsliv og naturmiljø i området.

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996 nr. 1127

2.12 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

3 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

3.1 Miljørisikoanalyse

Tiltakshaver skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet, og vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på virksomhetens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Tiltakshaver skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

3.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal tiltakshaver iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Tiltakshaver skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

3.3 Etablering av beredskap

Tiltakshaver skal på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltaket til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang per år.

3.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift². Tiltakshaver skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller. Kystverket er rette myndighet for akutt forurensning, og skal kontaktes på følgende telefonnummer: 33 03 48 00, eller e-post: vakt@kystverket.no.

² Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

4 Utfylling av masser

4.1 Mottakskontroll

Tiltakshaver skal utarbeide en dokumentert mottakskontroll for masser som skal anvendes til utfyllingen. Denne skal gjennomføres på alle lass med masser som mottas.

Tiltakshaver må kunne dokumentere at det er stilt krav til masseleverandører om et definert lavt vektinnhold av plast i massene. Det må også etableres et system for oppfangning av eventuelle plastrester for å hindre spredning til Drammensfjorden.

4.2 Gjennomføring av utfyllingen

Utfylling av masser skal gjøres på en måte som minimerer spredning av forurensning, og skal gjennomføres så skånsomt som mulig med de beste tilgjengelige teknikker (BAT). Teknologien skal vurderes ut fra sedimentenes beskaffenhet og videre håndtering, og skal også vurderes underveis i arbeidet. Kriterier for bytte av teknologi skal beskrives i internkontrollen.

Masser som skal benyttes til utfylling skal ikke overskride konsentrasjonsgrensene tilsvarende tilstandsklasse II i henhold til Miljødirektoratet sin veileder for grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota (M-608). Det tillates ikke bruk av reaktive bergarter eller bygnings- og rivningsavfall. Dersom det påtreffes avfall skal dette sorteres fra og leveres godkjent avfallsmottak.

Det tillates ikke å bruke sprengsteinsmasser til utfylling som inneholder plastarmering.

Mengder og tidspunkt for utfylling av masser, samt utfyllingsdybde og utfyllingssted skal loggføres og rapporteres, jf. vilkår **Error! Reference source not found..** Oversikten skal være tilgjengelig for forurensningsmyndigheten. Det skal benyttes lenser med skjørt. Ved utfylling fra lekter, skal det foretas kontroll og oppsamling av sprengtråder i lensene etter dumping av hvert lass. Ved utfylling fra land skal det jevnlig foretas kontroll og oppsamling av sprengtråd i lensene.

Utfyllinger skal gjennomføres mest mulig skånsomt under rolige strøm- og vindforhold for å begrense spredningen av partikler i størst mulig grad.

Utfylling av masser skal ikke gjennomføres dersom turbiditetsmåler er ute av funksjon.

Drammen havn skal tilpasse arbeidet og ta hensyn til naturressurser og friluftsliv. Holmen ligger i et deltaområde der gytefisk av laks og sjøørret har sin oppvandring til Drammenselva i månedene mai til november. Drammen havn må derfor kunne redegjøre for risikoforhold for ytre miljø. Risikovurderingen skal beskrive hvordan Drammen havn tar hensyn til gytevandringene.

Drammen havn har ansvaret for å orientere vedkommende som skal gjennomføre utfyllingsarbeidene om de vilkår som gjelder.

5 Kontroll og overvåking

5.1 Kontroll- og overvåkingsprogram

Det skal gjennomføres kontroll og overvåking av utfyllingsarbeidene i henhold til et kontroll- og overvåkingsprogram. Kontroll- og overvåkingsprogrammet skal inngå i internkontrollen. Programmet skal være tilstrekkelig omfattende til å avdekke eventuell spredning av forurensning i forbindelse med utfyllingsarbeidene.

5.2 Overvåking

Drammen havn skal ha en tilstrekkelig turbiditetsovervåking til å avdekke eventuell spredning av forurensning i forbindelse med gjennomføring av tiltaket.

Under anleggsperioden skal det kontinuerlig tas prøver/målinger av:

- Turbiditet i minst en referansestasjon som ikke er påvirket av utfyllingsarbeidet (utenfor tiltaks- og influensområdet).
- Turbiditet i minst en målestasjon som er påvirket av utfyllingsarbeidet og som maksimum ligger 50 meter fra tiltaksområdet.
- Målinger av pH.
- Målinger av nitrogenforbindelser (nitrat, nitritt, ammonium og TOT-N).
- Målinger av arsen, bly, kadmium, kobber, krom, kvikksølv, nikkel og sink i vannfasen der det er vist at utfyllingsmassene kan inneholde slike.

Måleprogram skal inngå i kontroll- og overvåkingsprogrammet. Måleprogrammet skal beskrive både prøvetaking, analyse og/eller beregning, herunder:

- Prøvetakings- og analysemetode.
- Valg av måleperioder.
- Bergeningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes.
- Beregning av usikkerhet i målingene for rapporteringspliktige komponenter.

Det skal gjennomføres kontinuerlige turbiditetsmålinger så lenge utfylling pågår. Hvis turbiditetsmåler er ute av drift må arbeidene stanses. Turbiditetsmålingene skal utføres i henhold til norsk standard (NS 9433:2017), og grenseverdien for turbiditet er satt til 10 NTU over referanseverdi. Ved overskridelse av referansenivå med >10 NTU utover en periode på 20 minutter skal arbeidene stanses, årsaksforholdene avklares og nødvendige avbøtende tiltak gjennomføres. Arbeidene kan ikke starte opp igjen før turbiditeten er på et stabilt nivå under grenseverdien. Ved overskridelser av turbiditetsgrensen, som skyldes utfylling, skal Drammen havn ta vannprøver for å måle miljøgiftinnholdet.

Tiltakshaver må selv gjøre en vurdering av hvor turbiditetsmålerne skal plasseres, basert på utførte turbiditetsmålinger og eventuelt målinger av temperatur og salinitet.

pH skal måles i tiltaksområdet under hele anleggsperioden. Utfylling må stanses i perioder med pH i overflatevann (målt på 1 meters dyp) høyere enn 8,5. Arbeidene skal ikke gjenoppstas før pH-målinger viser en pH-verdi på under 8,5.

5.3 Lagring av dokumentasjon fra utslippskontroll

Tiltakshaver skal ta vare på alle prøveresultater og annen dokumentasjon fra kontrollen og overvåkingen av driften. Opplysningene skal lagres i minst fem år, og de skal være tilgjengelige ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten, jf. forurensingsloven § 50.

Tiltakshaver skal den 1. mars hvert år rapportere inn resultatene fra turbiditetsmålingene og vannanalysene for det foregående året i årsrapporten. Denne skal oversendes til Fylkesmannen.

5.4 Kvalitetssikring av målingene

All prøvetaking, behandling og analyse skal utføres etter Norsk Standard (NS). Dersom NS ikke finnes, kan annen, utenlandsk/internasjonalt standard benyttes. Laboratorier/tjenester med relevant akkreditering skal benyttes der dette er mulig.

6 Støy

Virksomheten har ikke søkt om tillatelse til å slippe ut støy, men må forholde seg til eventuelle reguleringsbestemmelser og *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2016).

7 Avfall

Tiltakshaver plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Tiltakshaver plikter å sørge for at all håndtering av produsert avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldene regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensingsloven, herunder avfallsforskriften.

8 Rapportering til Fylkesmannen

Det skal føres logg over resultater fra tiltaket og eventuelle uønskede hendelser som har inntruffet, samt korrigerende tiltak som ble iverksatt. Tiltakshaver skal innen 1. mars hvert år rapportere utslippsdata fra foregående år som nevnt i punkt 5.2 og 5.3.

Sluttrapport

En rapport fra arbeidet skal sendes Fylkesmannen senest 6 uker etter at utfyllingsarbeidene er avsluttet. Rapporten skal inneholde:

- Beskrivelse av tiltaket og utført arbeid.
- Beskrivelse av uønskede hendelser eller avvik fra tillatelsen som har oppstått under arbeidene, og hvilke avbøtende tiltak som har blitt iverksatt.
- Angivelse av område for utfylling (angitt på kart med koordinater), tidspunkt for utfylling og mengde masse fylt ut.
- Beskrivelse av erfaring med utstyr, teknologi osv.
- Resultater fra overvåkingsprogram (turbiditetsmålinger, vannanalyser, pH og nitrogenforbindelser).
- Plastinnhold i utfyllingsmassene.
- Dokumentasjon på at masser som har blitt gjenbrukt faller inn under tilstandsklasse II eller bedre, jf. M-608.
- Eventuelle analyseresultater av sedimentprøver tatt i etterkant av tiltaksgjennomføringen.

Vedlegg 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2` ,6,6` -tetrabromo-4,4` isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

Dekloran pluss (syn og anti isomere former)	DP (syn-DP, anti DP)
1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ - C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ - C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ - C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ - C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloretan	PER
Triklorretan	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler

Nonylfenol og nonylfenoletoksilater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksilater	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rettkjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonsyre (PFOS), inkl. salter av PFOS og relaterte forbindelser	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS), inkl salter av PFHxS og relaterte forbindelser	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluorobutansulfonsyre (PFBS), inkl. salter av PFBS og relaterte forbindelser	PFBS, PFBS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350
